

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 435/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. augusta 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť občianskeho združenia Poradňa pre občianske a ľudské práva, Krivá 23, Košice, zastúpeného advokátkou Mgr. Stanislavou Liptákovou, Rozvojová 2, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeného v čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinnú ochranu pred všetkými činmi rasovej diskriminácie zaručeného v čl. 6 Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie postupom Okresnej prokuratúry Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. Pd 267/16/7707 a jej upovedomením o odložení podnetu z 21. februára 2017, postupom Krajskej prokuratúry v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. Kd 78/17/7700 a jej oznámením o odložení opakovaného podnetu z 10. apríla 2017, ako aj postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod č. k. VI/2 Gd 411/17/1000-9 a jej oznámením o vybavení ďalšieho opakovaného podnetu z 12. marca 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť občianskeho združenia Poradňa pre občianske a ľudské práva o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. mája 2018 doručená sťažnosť občianskeho združenia Poradňa pre občianske a ľudské práva (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 dohovoru a práva na účinnú ochranu pred všetkými činmi rasovej diskriminácie zaručeného v čl. 6 Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (ďalej len „medzinárodný dohovor“) postupom Okresnej prokuratúry Prešov (ďalej aj „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. Pd 267/16/7707 a jej upovedomením o odložení podnetu z 21. februára 2017, postupom Krajskej prokuratúry v Prešove (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. Kd 78/17/7700 a jej oznámením o odložení opakovaného podnetu z 10. apríla 2017, ako aj postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod č. k. VI/2 Gd 411/17/1000-9 a jej oznámením o vybavení ďalšieho opakovaného podnetu z 12. marca 2018 (ďalej aj „napadnuté oznámenie generálnej prokuratúry“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že podnetom podaným okresnej prokuratúre sa sťažovateľka domáhala preskúmania zákonnosti Všeobecne záväzného nariadenia mesta Prešov (ďalej aj „mesto“) č. 9/2016 o poskytovaní sociálneho bývania v nájomných bytoch vo vlastníctve

mesta Prešov (ďalej len „VZN“), ktoré nadobudlo účinnosť 29. júla 2016 a ktorým bolo v čl. 5 ods. 3 upravené oprávnenie primátora mesta na udelenie súhlasu pri vzájomnej výmene nájomných bytov nachádzajúcich sa na v tomto ustanovení uvedených uliciach, ktoré boli rozdelené do štyroch skupín, v rámci ktorých je výmena bytov možná so súhlasom primátora mesta. Podľa názoru sťažovateľky je VZN v uvedenom bode nezákonné z dôvodu, že pokiaľ ide o byty nachádzajúce sa v druhej skupine na ulici [REDAKOVANÉ], tak je možná iba vzájomná výmena bytov nachádzajúcich sa výlučne na tejto ulici, nie však za byty z inej ulice, v dôsledku čoho podľa sťažovateľky, keďže je „... všeobecne známe, že nájomné byty na ulici [REDAKOVANÉ] v Prešove obývajú predovšetkým obyvatelia a obyvateľky rómskej etnickej príslušnosti“, tak „Dotknuté ustanovenie teda zakonzervovalo stav mestského geta, kedy nájomcovia a nájomkyne bytov vo vlastníctve mesta, ktorým boli pridelené byty na ul. [REDAKOVANÉ], už nemajú žiadne možnosti, aby si byt, ktorý im bol pridelený, vymenili s inými nájomníkmi/-čkami bytov v iných lokalitách mesta Prešov a mohli bývať v iných častiach mesta. Uvedeným ustanovením VZN tak definitívne došlo k zakonzervovaniu mestského rómskeho etnického geta v Prešove. Dotknuté ustanovenie VZN je tiež v rozpore s ustanovením § 715 Občianskeho zákonníka v platnom znení, pretože neprimerane a v rozpore so zákonom zužuje možnosti nájomcov/-kýň smerujúce k výmene nájomných bytov.“.

3. Z dôvodu nespokojnosti sťažovateľky so spôsobom vybavenia jej podnetu okresnou prokuratúrou sa opakovaným podnetom doručeným krajskej prokuratúre 20. marca 2017 domáhala preskúmania záverov okresnej prokuratúry, pričom krajská prokuratúra ju listom č. k. Kd 78/17/7700-6 z 10. apríla 2017 upovedomila, že jej opakovaný podnet odkladá, pretože *nezistila dôvod na zmenu stanoviska, ktoré bolo sťažovateľke oznámené listom prokurátora Okresnej prokuratúry Prešov č. k. Pd 267/16/7707-11 z 21. februára 2017.*

4. Ústavnou sťažnosťou proti porušeniu základných práv a slobôd a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy podľa čl. 127 ods. 1 ústavy zo 17. mája 2017 sa sťažovateľka domáhala vyslovenia porušenia základných práv a slobôd,

ako aj zrušenia napadnutých rozhodnutí krajskej prokuratúry aj okresnej prokuratúry a vrátenia vecí späť krajskej prokuratúre na ďalšie konanie.

5. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 489/2017-11 z 9. októbra 2017 ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako neprípustnú. Zastával názor, že právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje sťažovateľke účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd, ktorý ešte nevyužila (ďalší opakovaný podnet). Podaná sťažnosť sa ústavnému súdu javila byť predčasne podanou, keďže existuje iný orgán verejnej moci (generálna prokuratúra) oprávnený poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľky.

6. Na základe uvedeného sťažovateľka 21. decembra 2017 podala na generálnej prokuratúre ďalší opakovaný podnet, ktorým žiadala o preskúmanie zákonnosti vybavenia opakovaného podnetu zo 16. marca 2017 krajskou prokuratúrou v spojení s postupom a rozhodnutím prokurátora okresnej prokuratúry.

7. Oznámením o vybavení ďalšieho opakovaného podnetu č. k. VI/2 Gd 411/17/1000-9 z 12. marca 2018 prokurátor generálnej prokuratúry sťažovateľku upovedomil o tom, že po preskúmaní dozorového spisu okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry zistil, že prokurátori sa vo vybavení podnetu vysporiadali so všetkými právne relevantne namietanými skutočnosťami sťažovateľky a že s ich odôvodnením vo vzťahu k namietaným skutočnostiam sa stotožňuje. Konštatoval, že z ani jedného ustanovenia napádaného VZN nijakým spôsobom nemožno dospieť k záveru, že by ním dochádzalo k segregácii a diskriminácii rómskeho obyvateľstva.

8. Podľa názoru sťažovateľky postupom generálnej prokuratúry, krajskej prokuratúry aj okresnej prokuratúry a ich rozhodnutiami o odložení podnetu, opakovaného podnetu aj ďalšieho opakovaného podnetu sťažovateľky bez náležitého preskúmania ňou popísaného protiprávneho stavu a rozporu dotknutého ustanovenia VZN so zákonom došlo k porušeniu jej práva na inú právnu ochranu a práva na spravodlivý proces. Podľa sťažovateľky sa konajúce prokuratúry nevysporiadali s jej argumentáciou, že predmetné ustanovenie VZN v praxi zakladá nepriamu diskrimináciu a že z ich postupu nie je možné zistiť, ako a či

skúmali reálny dopad predmetného ustanovenia VZN v praxi. Podľa sťažovateľky predmetné ustanovenie VZN nesleduje žiaden oprávnený záujem. Sťažovateľka je tiež toho názoru, že závery orgánov prokuratúry o tom, že dotknuté ustanovenie VZN nie je v rozpore s § 715 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), nie sú správne a výklad, ktorý predostreli, je v rozpore s princípom právnej istoty a v rozpore so základnou zásadou, že všetky právne predpisy nižšej právnej sily musia byť v súlade s právnymi predpismi vyššej právnej sily. Sťažovateľka v opakovanom podnete upozornila na skutočnosť, že odôvodňovať namietaný rozpor so zákonom výnimočnosťou prípadov výmeny bytov je nedôvodné a aj keby malo ísť o jediný prípad, nič to nemení na skutočnosti, že ak je dotknuté ustanovenie VZN v rozpore so zákonom a so zásadou rovného zaobchádzania, je neprípustné, aby bolo naďalej platné, účinné a právne záväzné.

9. Podľa sťažovateľky sa konajúce orgány prokuratúry nezaoberali jej argumentáciou v dostatočnej miere, čím podľa jej názoru došlo aj k porušeniu princípu rovnosti. K tomu uviedla aj to, že orgány prokuratúry kládli do popredia dôkazné prvky svedčiacie v prospech mesta a na nich založili svoje rozhodovanie, a naopak, vyhli sa hodnoteniu skutočností svedčiacich o rozpore označeného VZN so zákonom.

10. Sťažovateľka taktiež uvádza, že *„sa nestotožnila so záverom, že by jej námietky boli založené na mimoprávných argumentoch, čo uviedla aj v podanom ďalšom opakovanom podnete. Je zrejmé, že sťažovateľka sa podaným opakovaným podnetom domáhala preskúmania zákonnosti vybavenia podnetu Okresnou prokuratúrou Prešov a zákonnosti podnetom napadnutého ustanovenia VZN. Sťažovateľka v konaniach pred orgánmi prokuratúry nežiadala, aby orgány prokuratúry preskúmavali účelnosť, hospodárnosť a vhodnosť rozhodovania a postupu orgánu verejnej správy, kde by bolo potrebné vyhodnocovať faktory mimoprávného charakteru. Práve naopak, podľa názoru sťažovateľky, bolo z podaného podnetu aj opakovaného podnetu jednoznačne zrejmé, že poukazuje na nesúlad predmetného VZN so zásadou rovnakého zaobchádzania a na rozpor predmetného VZN s antidiskriminačným zákonom, Občianskym zákonníkom, Ústavou SR a medzinárodnými dohovormi na ochranu pred diskrimináciou. Vzhľadom na uvedené mala*

a má sťažovateľka za to, že sa nepochybne jedná o vec patriacu do pôsobnosti prokuratúry v rámci dozoru nad zachovávaním zákonnosti rozhodovania a postupov orgánov verejnej správy, preto aj postup a rozhodnutie krajskej prokuratúry porušuje jej základné práva a slobody.“.

11. K porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy sťažovateľka tvrdí, že ani po podaní opakovaného podnetu a ďalšieho opakovaného podnetu krajská prokuratúra a generálna prokuratúra neposkytli náležitú a účinnú právnu ochranu namietanému porušovaniu práv a chránených záujmov. Orgány prokuratúry porušili podľa sťažovateľky jej právo na spravodlivý proces a krajská prokuratúra ani generálna prokuratúra neodstránili sťažovateľkou namietané vady postupu a rozhodnutia nižších orgánov prokuratúry o odložení podnetu a opakovaného podnetu zo strany okresnej prokuratúry a krajskej prokuratúry. Takto krajská prokuratúra aj generálna prokuratúra odopreli sťažovateľke charakter účinného právneho prostriedku nápravy porušenia práva na spravodlivé súdne konanie.

12. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné ľudské práva a slobody Poradne pre občianske a ľudské práva podľa čl. 46 ods. 1 čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a ľudských práv a základných slobôd podľa článku 6 ods. 1, článku 13 v spojitosti s čl. 6 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd a článku 6 Dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie, postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod č. VI/2 Gd 411/17/1000 a jej rozhodnutím o odložení ďalšieho opakovaného podnetu, postupom Krajskej prokuratúry Prešov v konaní vedenom pod č. Kd 78/17/7700 a jej rozhodnutím o odložení opakovaného podnetu a postupom Okresnej prokuratúry Prešov v konaní vedenom pod č. Pd 267/16/7707 a jej rozhodnutím o odložení podnetu, porušené boli.

2. Rozhodnutie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod č. VI/2 Gd 411/17/1000, ktorým odložila ďalší opakovaný podnet sťažovateľky, ako aj rozhodnutie Krajskej prokuratúry Prešov, v konaní vedenom pod č. 78/17/7700, ktorým

odložila opakovaný podnet sťažovateľky, v spojení s rozhodnutím Okresnej prokuratúry Prešov, v konaní vedenom pod č. Pd 267/16/7707, ktorým odložila podnet sťažovateľky sa zrušujú a vec sa vracia Generálnej prokuratúre Prešov na ďalšie konanie.

3. Rozhodnutie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod č. VI/2 Gd 411/17/1000, ktorým odložila ďalší opakovaný podnet sťažovateľky, ako aj rozhodnutie Krajskej prokuratúry Prešov, v konaní vedenom pod č. 78/17/7700, ktorým odložila opakovaný podnet sťažovateľky, v spojení s rozhodnutím Okresnej prokuratúry Prešov, v konaní vedenom pod č. Pd 267/16/7707, ktorým odložila podnet sťažovateľky sa zrušujú a vec sa vracia Generálnej prokuratúre Prešov na ďalšie konanie.“

II.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

17. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

18. Podľa čl. 6 medzinárodného dohovoru zmluvné štáty zabezpečia prostredníctvom príslušných vnútroštátnych súdov a iných štátnych orgánov všetkým osobám podliehajúcim ich jurisdikcii účinnú ochranu pred všetkými činmi rasovej diskriminácie, ktoré v rozpore s týmto dohovorom porušujú ich ľudské práva a základné slobody, ako aj právo žiadať na týchto súdov spravodlivú a primeranú náhradu za akúkoľvek škodu, ktorú v dôsledku takej diskriminácie utrpeli.

19. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

20. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu základných práv a práv sťažovateľky postupom okresnej prokuratúry a jej upovedomením o odložení podnetu a postupom krajskej prokuratúry a jej oznámením o odložení opakovaného podnetu

21. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

22. Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 221/2014, II. ÚS 214/2015).

23. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

24. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu, a preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

25. Z obsahu sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že upovedomenie o spôsobe vybavenia podnetu okresnou prokuratúrou z 29. apríla 2013 vrátane postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, boli predmetom prieskumu realizovaného krajskou prokuratúrou na základe sťažovateľkou podaného opakovaného podnetu podľa zákona č. 153/2001 Z. z.

o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“). Výsledkom tohto prieskumu bolo oznámenie o spôsobe vybavenia opakovaného podnetu zo 16. marca 2017. Taktiež právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam a právam sťažovateľky vo vzťahu k postupu krajskej prokuratúry mala v tomto prípade generálna prokuratúra v rámci konania o ďalšom opakovanom podnete podľa zákona o prokuratúre, čím je tiež vylúčená právomoc ústavného súdu, a preto ústavný súd túto časť sťažnosti sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu základných práv a práv sťažovateľky postupom a napadnutým oznámením generálnej prokuratúry

26. Sťažovateľka vyčítala generálnej prokuratúre, že sa rovnako ako okresná prokuratúra a krajská prokuratúra nestotožnila s jej argumentáciou a že svoje závery odôvodnila nedostatočným spôsobom, čím malo dôjsť k porušeniu základného práva na inú právnu ochranu a práva na spravodlivý proces. Toto podľa sťažovateľky viedlo aj k porušeniu princípu rovnosti zbraní, lebo orgány prokuratúry neprikladali podľa sťažovateľky dostatočnú váhu jej tvrdeniam a porušeniu jej práva na účinný prostriedok nápravy, pretože generálna prokuratúra jej neposkytla účinnú právnu ochranu.

27. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou v prvom rade považuje za potrebné uviesť, že obsah základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tvoria obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným orgánom verejnej moci postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

28. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil

sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

29. Generálna prokuratúra vo svojom oznámení o vybavení ďalšieho opakovaného podnetu z 12. marca 2018 uviedla:

„Po preskúmaní obsahu dozorového spisu Okresnej prokuratúry Prešov a Krajskej prokuratúry Prešov som zistil, že prokurátori sa vo vybavení podnetu vysporiadali so všetkými Vami právne relevantne namietanými skutočnosťami. S ich odôvodnením vo vzťahu k Vami namietaným skutočnostiam sa stotožňujem.

Nad rámec vybavení Vašich podnetov chcem poukázať na skutočnosť, že prokurátor nemusí dať odpoveď na všetky podávateľom podnetu nastolené otázky, teda na ďalšie skutočnosti a okolnosti uvedené v podnete, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ veci. Preto odôvodnenie, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ záveru o splnení, či nesplnení podmienok na vykonanie opatrení prokurátora pri vykonávaní dozoru nad dodržiavaním zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov orgánmi verejnej správy, postačuje na záver o tom, že je plne realizované právo podávateľa podnetu na právnu ochranu poskytovanú prokuratúrou.

Z napádaného VZN ani z jedného ustanovenia nijakým spôsobom nemožno dospieť k záveru, že by ním dochádzala k segregácii a diskriminácii rómskeho obyvateľstva. VZN rieši sociálne bývanie ako také a to nielen pre rómskych obyvateľov, ale pre všetky

kategórie osôb, ktoré majú zo zákona nárok na poskytnutie sociálneho bývania bez toho, aby rozlišovalo tieto osoby z pohľadu rasovej otázky, či etnickej príslušnosti...

Vzhľadom k zákonom stanovenej povinnosti prokurátora konať ex offio, teda preskúmať celú zákonnosť namietaného VZN a nielen skutočnosti namietané podávateľom, pri preskúmaní VZN som zistil iné porušenie zákona ako Vami namietané a z tohto dôvodu som na tieto porušenia zareagoval dnešným dňom podaním protestu prokurátora podľa § 27 zákona o prokuratúre. Konkrétne sa jednalo o rozpor čl. 3 ods. 3 VZN a čl. 4 ods. 1 VZN s § 22 ods. 3 zákona č. 443/2010 Z.z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní v znení nesk. predpisov.“

30. Pri posudzovaní otázky, či mohlo byť namietaným oznámením generálnej prokuratúry porušené právo sťažovateľky na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, je potrebné zohľadniť nielen odôvodnenie oznámenia generálnej prokuratúry, ale aj odôvodnenie upovedomenia o spôsobe vybavenia podnetu okresnou prokuratúrou. Tieto z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08).

31. V upovedomení o spôsobe vybavenia podnetu odkladacím listom okresnej prokuratúry konajúci prokurátor uviedol:

«V prvom rade musím poznamenať, že ani z jedného zo zabezpečených podkladov nevyplýva Vami konštatované pridelovanie bytov v určitých konkrétnych lokalitách mesta na základe akéhosi etnického princípu alebo na základe príslušnosti k určitej konkrétnej skupine obyvateľov za Vami opísaných diskriminačných okolností resp. z Vami uvedených segregačných dôvodov. Zo zabezpečených podkladov vyplynulo jediné hľadisko, na základe ktorého mesto Prešov rozhodne o pridelení nájomného bytu, a týmto je zlá sociálna situácia žiadateľa o nájomný byt, kde k prideleniu nájomného bytu dochádza žrebovaním v zmysle zoznamu uchádzačov o pridelenie nájomného bytu alebo priamym pridelením bytu na základe rozhodnutia primátora mesta. V nadväznosti na uvedené sociálne kritéria podmieňujúce prípadné pridelenie nájomného bytu, potom logicky a dôvodne nadväzujú aj podmienky prípadnej výmeny nájomných bytov medzi žiadateľmi.

V kontexte Vašich „námietok“ musím taktiež poukázať na skutočnosť, že v čase od 29.10.2015 do 30.11.2015 bola Útvárom hlavného kontrolóra mesta Prešov vykonaná

následná finančná kontrola VZN č. 5/2011 o pridelovaní nájomných bytov, ktoré sú postavené z prostriedkov mesta a dotácie štátu. V rámci tejto následne finančnej kontroly bola pod bodom 2.4 vykonaná i kontrola výmeny bytov. Z bodu 2.4 obsahu správy z následne finančnej kontroly citujem: „Možnosť výmeny bytov neupravuje VZN ani žiadny vnútorný predpis. Od roku 2010 až do októbra 2015 k výmene bytov medzi nájomníkmi dochádzalo v réžii správcu, ktorý si vyžiadal stanovisko k výmene od oddelenia sociálnych služieb. Pri kontrole spisov boli identifikované dve výmeny bytov v rámci ul. [REDAKOVANÉ] a tri výmeny v roku 2014, z čoho jedna bola v rámci ul. [REDAKOVANÉ]. Z uvedeného je zrejmé, že ešte v čase, kedy nebola výmena bytov VZN nijako upravená, k tejto dochádzalo len vo výnimočných prípadoch, konkrétne za obdobie piatich rokov došlo k piatim výmenám bytov, a je teda minimálne nelogické tvrdiť, že v rámci týchto piatich výmen bytov, zdôrazňujem za obdobie piatich rokov, má mesto Prešov upravením podmienok výmeny nájomných bytov vo VZN č. 9/2016 presnou lokalizáciu ulíc, v rámci ktorých je možné nájomné byty vymieňať, „pro futuro“ nástroj k uplatňovaniu Vami tvrdenej segregáčnej politiky určitých marginalizovaných skupín. Vo veci zároveň poznamenávam, že v zmysle záverov z vykonanej kontroly, „práve fakt, že takúto výmenu neupravuje žiadny interný predpis, bol vytvorený priestor, pre neštandardné správanie zúčastnených“, čo bolo aj dôvodom úpravy výmeny nájomných bytov VZN č. 9/2016 tak, a to v zmysle vyjadrenia mesta Prešov s úmyslom predísť akémukoľvek porušovaniu VZN č. 9/2016 spočívajúcemu v obchádzaní žrebovania u tých nájomcov, ktorým bolo poskytnuté sociálne bývanie v nájomnom byte priamym pridelením, a tak ako to vyplynulo so záverov vyššie spomínanej následnej finančnej kontroly.

V ďalšom taktiež poukazujem na dôvodovú správu k návrhu VZN .../2016 (v čase podania návrhu VZN tomuto nebolo pridelené žiadne číslo), zo dňa 30.06.2016, kde v bode 9. tejto dôvodovej správy pod písmenami a), b), c), d) je výslovne uvedené: „návrh VZN upravuje podmienky vo veci výmeny pri vzájomnej výmene nájomných bytov, ktoré boli zrekonštruované z dotácie štátu a finančných prostriedkov mesta na ul. [REDAKOVANÉ] a ul. [REDAKOVANÉ] pri vzájomnej výmene nájomných bytov, ktoré boli zrekonštruované z dotácie štátu a finančných prostriedkov mesta na ul. [REDAKOVANÉ], pri vzájomnej výmene malometrážnych bytov na ul. [REDAKOVANÉ] a pri vzájomnej výmene ostatných nájomných bytov v zmiešaných bytových domoch. Z takto formulovaných

dôvodov, jednoznačne vyplýva druhové určenie bytov na výmenu podľa spôsobu financovania rekonštrukcie bytu (z dotácie štátu a finančných prostriedkov mesta), z charakteru bytu - malometrážne byty, alebo charakteru bytového domu - zmiešané bytové domy. V uvedených podmienkach som nevzhliadol žiadny segregáčny charakter, pričom aj s poukazom na výnimočnosť realizovania výmen nájomných bytov nájomcami bytov (5 výmen za 5 rokov) mám za to, že daná úprava obsiahnutá VZN č. 9/2016 nie je protizákonná, práve naopak, sprehľadňuje a konkretizuje podmienky výmeny nájomných bytov tak, aby žiadateľom bolo ešte pred samotným pridelením nájomného bytu zrejmé aké nájomné byty, a v akých lokalitách môžu so súhlasom prenajímateľa, v prípade ak nájomcovia o výmenu prejavia záujem, nájomné byty vymieňať.

Okrem vyššie uvedených skutočností, ste obsahom podnetu správne poukázali na existenciu zákonnej úpravy § 715 Občianskeho zákonníka...

Z citovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka vyplýva, že v prípade odopretia súhlasu s výmenou bytu prenajímateľom bez závažných dôvodov môže súd na návrh nájomcu rozhodnutím nahradiť prejav vôle prenajímateľa, a teda v každom jednotlivom prípade má nájomca právo, aby prípadné odopretie súhlasu s výmenou bytu bolo preskúmané súdom. Stanovenie prvotných podmienok výmeny nájomných bytov nezbavuje prenajímateľa povinnosti vydať súhlas/nesúhlas s výmenou bytov v písomnej forme a v prípade odopretia súhlasu s výmenou bytu uviesť závažné dôvody tohto odopretia. ináč sa prenajímateľ vystavuje hrozbe nahradenia prejavu vôle súdom.»

32. Ústavou zaručené základné právo na inú právnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy neznamená právo na úspech v tomto prípade v konaní pred orgánmi prokuratúry a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len subjektívne víťazstvo podávateľa podnetu (m. m. II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

33. Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť ústavnosť konania, resp. rozhodovania orgánov prokuratúry, t. j. či v konaní pred nimi došlo k porušeniu ústavnoprávnych princípov konania a či možno ich konania (postupy) a rozhodnutia považovať z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné. Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti prehodnocovať právne názory

orgánov prokuratúry, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, ak tento výklad a aplikácia zákonov neporušujú ústavnoprosedné princípy (m. m. II. ÚS 54/02). Reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na inú právnu ochranu nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby orgány prokuratúry preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá podávateľ podnetu (m. m. IV. ÚS 302/07).

34. Ústavný súd uznáva, že orgány prokuratúry sa mohli vo väčšom rozsahu zaoberať argumentáciou sťažovateľky týkajúcej sa nepriamej diskriminácie, ale zároveň musí konštatovať, že generálna prokuratúra v spojení so stanoviskami podriadených prokuratúr svoj postup relevantným spôsobom vysvetlila a podnet sťažovateľky vybavila ústavne akceptovateľným spôsobom. Ústavný súd v tomto kontexte zdôrazňuje, že na kladné vybavenie podnetu nemá podávateľ podnetu právny nárok.

35. Vo vzťahu k postupu generálnej prokuratúry a spôsobu, ktorým vybavila ďalší opakovaný podnet sťažovateľky svojím oznámením o vybavení ďalšieho opakovaného podnetu z 12. marca 2018, ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nepatrí právo účastníka na rozhodnutie v súlade s jeho skutkovým a právnym názorom, resp. právo na úspech v konaní. Obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je ani záruka, že rozhodnutie orgánu verejnej moci bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania.

36. Podľa názoru ústavného súdu generálna prokuratúra v napadnutom oznámení sťažovateľke dostatočne zdôvodnila, postupujúc pritom v medziach svojej právomoci, správnosť postupu krajskej prokuratúry aj postupu okresnej prokuratúry pri vybavovaní jej podnetu. Závery generálnej prokuratúry ústavný súd považuje za právne akceptovateľné a ústavne udržateľné. Výklad § 715 Občianskeho zákonníka zo strany orgánov prokuratúry je z ústavného hľadiska taktiež akceptovateľný. Namietaným postupom a napadnutým oznámením generálnej prokuratúry preto nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru).

37. Právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zahŕňa okrem iného (a predovšetkým) princíp „rovnosti zbraní“, t. j. princíp, že každá strana v procese musí mať rovnakú možnosť hájiť svoje záujmy a že žiadna z nich nesmie mať podstatnú výhodu voči protistrane (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Delcourt proti Belgicku zo 17. 1. 1970, vo veci Dombo Beheer B. V. proti Holandsku z 27. 10. 1993 a pod.). Tento princíp je *expressis verbis* vymedzený v čl. 47 ods. 3 ústavy.

38. Ústavný súd podotýka, že v konaní pri vybavovaní podnetu podľa § 31 a nasledujúcich zákona o prokuratúre oproti podávateľovi tohto podnetu nestojí žiadna protistrana, preto ani teoreticky nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.

39. Článok 6 medzinárodného dohovoru zakotvuje povinnosť štátov zabezpečiť prostredníctvom príslušných vnútroštátnych súdov a iných štátnych orgánov všetkým osobám podliehajúcim ich jurisdikcii účinnú ochranu pred všetkými činmi rasovej diskriminácie a spravodlivú a primeranú náhradu škody, ktorú v dôsledku takej diskriminácie utrpeli.

40. Ústavný súd konštatuje, že v predmetnom prípade napadnutý postup orgánov prokuratúry nemohol žiadnym spôsobom spochybniť právo sťažovateľky na účinnú ochranu pred činmi rasovej diskriminácie, pretože sťažovateľka ako občianske združenie je právnickou osobou, a teda nemá etnický pôvod, ktorý by mohol byť základom rasovej diskriminácie. Navyše predmetom konania pred ústavným súdom nie je samotné VZN mesta Prešov, ktoré podľa sťažovateľky malo spôsobovať nepriamu rasovú diskrimináciu.

41. Z čl. 13 dohovoru vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom.

42. Porušenie čl. 13 dohovoru možno teda namietat iba v spojení s iným materiálnym ustanovením dohovoru. Sťažovateľka namietala porušenie čl. 13 v spojení s čl.

6 dohovoru. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva je ale čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k čl. 13 *lex specialis*, a teda požiadavky čl. 13 dohovoru sú absorbované požiadavkami stanovenými v čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Airey proti Írsku z 9. 10. 1979, č. 6289/73, bod 35; rozsudok De Wilde, Ooms and Versyp proti Belgicku z 18. 11. 1970, č. 2832/66, 2835/66, 2899/66, body 50, 54, 60 a 95; W. proti Spojenému kráľovstvu z 8. 7. 1987, č. 9749/82). Výnimkou z tohto pravidla sa stali iba námietky porušenia čl. 13 vo vzťahu k nerešpektovaniu požiadavky rozhodovania v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Menesheva proti Rusku z 9. 3. 2006, č. 59261/00, bod 105; Ilievi proti Bulharsku z 28. 5. 2009, č. 7254/02, bod 56). Keďže ústavný súd dospel k záveru, že namietaným postupom a napadnutým oznámením generálnej prokuratúry nedošlo k porušeniu práva sťažovateľky podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri body 34, 35 a 36), preto nemohlo dôjsť ani k porušeniu jej práva podľa čl. 13 dohovoru.

43. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi namietaným postupom a napadnutým oznámením generálnej prokuratúry a obsahom základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru v spojení s čl. 6 dohovoru a právom podľa čl. 6 medzinárodného dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

44. Po odmietnutí sťažnosti ako celku už bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2018